
دُرِ حَیْنِ

(حِیَامِ دُرِّکِ دُوکِی شَعْرَانِی دِیْتِر)

پولکار
بشیر احمد بلوچ

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ
عدالت روڈ، کوئٹہ

(c) All rights are reserved.

اے کتاب ۽ درائیں حق گوں بلوچی اکیڈمی ۽ انت۔
 بید۽ اکیڈمی ۽ رضاء کس ایشی ۽ مواداں چاپ کت نہ کنت۔

کتاب ۽ نام	:	دُرچین
شاعر	:	جام دُرک ڈوکی
پولکار	:	بشیر بلوچ
پرنٹرز	:	شوکت برادرز پریس، کراچی
بار اول	:	1961ء
بار دوم	:	2006ء
بار سوم	:	2015ء

ISBN: 978-969-9768-66-8

نہاد : =/200

لر

رد	سر حال	تا کدیم
1	منے تران	6
2	جام دُرک	8
3	گُشت کنگراں	23
4	بہشتی سمین	24
5	من ء تو	27
6	جی دوست منی مہہ گونویں	31
7	دوشی ماں حیا لے نوکیں	35
8	کندانیں گروک	39
9	عرشی پری	41
10	صحسی یات کناں ستارء	45
11	دُرچین	47
12	دوشی گروکاں پہ حشر	48
13	دوست ء سلام	51
14	جی جان ء من پھریز کنے	56
15	سمین ء گورتہ سوری ء دویناں	59
16	گوں دوست ء	61

62	نود حراسانء	17
63	ہیسی سرا را شاد ہیں	18
66	دوستء زیبائی	19
68	مروچی دوست مس دابانی دہمکانی	20
71	دیستوں خمار چمیں جنے	21
72	لیلیء مجنا	22
77	صحبء یات کناں سیہوانء	23
81	دوستینء شیرین	24
88	عیسیء بری	25
90	اُتری دیر پاندیں گروک	26
92	اوہد لیس براہندگاں	27
95	حدایا گندمنء	28
100	عشقء آس	29
102	گراں مل	30
105	یات انت منء شاہیں علی	31
107	دوشتی اول ہوء دمء	32

من گنوکاں کہ گوں دل ء جیڑاں
دل گنوک اِنْت کہ گوں من ء جیڑیت
جام

مئے تران

بلوچی اکیڈمی 1958ء بگرتاں مروچی ء پھ بلوچی زبان ء لہز انک، تاریخ، دود ء ر بیدگ، رسم ء روایاتانی دیمروئی ء برجاہ دارگ ء جہد ء انت۔ بلوچی اکیڈمی ء وتی کساس نیم کرن ء سفر ء لہز انک، دودور بیدگ ء بلوچانی زند ء راہ ء رہندانی پچار کنائینگ ء بازیں کتاب چھاپ ء شنگ کتگ۔

اکیڈمی ء بلوچ راج ء بلوچستان ء بابت ء بلوچی زبان ء ابید اردو انگریزی ء فارسی زبان ء ہم بازیں کتاب چھاپ ء شنگ کتگ انت۔ بلوچی اکیڈمی ء بلوچی ء کوهنن شائری کہ بلوچ راج ء پچار انت، چه بازیں مردماں ء خاص چه پہلواناں زبانی یات اش بوتگ انت، آہانی چه گار ء گمساری ء رکینگ ء ہاترا جہد کتگ کہ گیش ء چه گیش چنگ ء نژ آرگ ء کتابی صورت ء چھاپ ء شنگ کتگ انت۔ تنکہ راج ء پشپد وتی راجی مدی آل بہر مند بہ بنت۔

بلوچی اکیڈمی ء وتی بندات ء بگرتا 2005ء 273 کتاب چھاپ ء شنگ کتگ، چرے کتابانی تہا شائری، آزمانک، کسمانک، نگدکاری، دود ء ر بیدگ زبان، تاریخ ء دگہ بازیں بن گپ ہوار انت۔ 1995ء رندا اکیڈمی ء وتی کار رہند گہتر کنگ ء جہد کت۔ اے رد امستریں جبرائیش انت کہ اکیڈمی ء پھ وت ء یک بندرے ٹاہینت۔ اکیڈمی چه وتی بندات ء بگرتا 1995ء شپ جاہ ء روج جاہ ات

بزاں پہ کراہ ء باڈ ہی جا گھان و ہد گوازینگ ء ات۔ بلے چد ء پد کہ اکیڈمی ء ماڑی
یے جوڑ بوت تا اکیڈمی ء کارر بہند بدل بوت انت، بزاں 1995 ء چہ رند اکیڈمی ء
کارانی تہا گیشی اتک۔ مراکش ء دیوان، کتابانی چا پگ ء مستریں کار کہ اے و ہداں
اکیڈمی ء گون انت آیک معیاری ڈکشنری بیگ انت کہ آئی ء کتابت ء کار سرجم
بوتگ ء پہ چھاپ ء شنگ ء مہتل انت۔ بلوچی اکیڈمی ء چھا پتگیں کتاب ماں
بلوچستان یونیورسٹی ء ابید ہر جا کہ بلوچی وانینگ بیت اودا کورس ء ہوار انت۔ ہے
پیم بلوچستان پبلک سروس کمیشن ء فیڈرل پبلک سروس کمیشن مقابلہ ء چکاس ء ہم
بلوچی اکیڈمی ء کتاب ہوار انت، پمشکہ ایشانی لوٹ ہم گیش بوتگ۔ منے اوں جہد
ہمیش انت کہ بلوچی زبان ء لہزانک ء دیمروئی ء گیشاں ء گیش معیاری کتاب
چھاپ ء شنگ بہ بنت تنکہ معیاری ء جوانیں لہزانکے دیم ء بنیت۔ اے ردا بلوچی
اکیڈمی ء نوکیں شاعر ء لہزانتانی کتاباں ابید ہما کتاب کہ اکیڈمی یا ایندگہ ادارہاں بلوچ
ء بلوچی ء بابت ء شنگ کتگ انت، بازیں و ہد گوستگ کہ گار ء بیگواہ انت، آماں
نیادی ء دست کپگانہ انت، بلاس بوتگ انت، آہانی تاریخی حیثیت مستند انت،
آہانی گون نوکیں وڑ ء رہنداں چھاپ کنگ ء فیصلہ کتگ۔ ہے رنگ ء واجہ بشیر احمد
بلوچ ء نژ آرتگیں جام دُرک ء شعرانی کتاب ”درچین“ سیمی وار چاپ کنگ ء پہ شماسر
کنگ بوتگ۔

کوئٹہ

120 اگست 2005ء

ممتاز یوسف

جنرل سیکریٹری

جام دُرک

من گنوکاں کہ گوں دل ء جیڑاں
 دل گنوک انت کہ گوں من ء جیڑیت
 گزہیہ کنت تنگو دزوشمیں پچی
 زور کنت شاہ و ظالمیں ترکی

جام دُرک ہما دُرگالیں بلوچ ء نام انت کہ عشق ء تیراں چہ پیگیں دل ء
 گوں جیڑاں او دُریں گفتاراں چو کہکری درداں شنزان، وطن ء کوه ء کوچگ ء
 دشت ء صحراہانی تہاشی مجلساں وتی وش زیر ء پر سوزیں شیراں گوں تامروچان
 ء جلوہ ناک ء پُر چاڑکنان انت۔

اگاں کسے زیات ہورت سوج بہ کنت کہ جام دُرک کے ات؟ آئی پسو ء
 بس ہمنکدر گشت کنان کہ دُرک کرمونا میں یک ڈومبکی یے ء بیچ بوتگ کہ
 شہ جام ء ٹک ء ات ء اے سروبن ہم، جام دُرک ء وتی شیرانی تہا کتگ۔
 چوش کہ گشیت۔

نیلوں مروچی دُرک ء
 کرو ء سولین پُسگ ء

یا چوش کہ:

ساززانت جام ء آہتگ انت

ساززانت جائیں دُرک ء

کرمو ء سولیں پُسگ ء

باز مردم چوش ہم گوش انت کہ دُرک آئی نام ء جام آئی شائری نام

بزان پنام بوتگ۔

بلے اے پگائیں جبرے زانگ نہ بیت، پرچیکہ جام دُرک ء وتی

شیرانی تہاء یک مقررین پنام نہ زرتگ بلکن باز براں وت ء جام ء باز

براں دُرک گشتگ، بزاں ہر کجام نامے کہ گوں شیر ء دپ کپتگ آئی ء

آورتگ۔ اچ ایشاں ابید باز براں وتی پورا نین نام جام دُرک ہم شیرانی تہا

آورتگ، چوش کہ:

بانک گلیں دُر ء نگین

جام دُرک ء ارواح ء گین

جام بلوچانی یک ٹکے کہ گیشتر ماں مولہ ء کور ء در ء گوراں نشنگ۔ بلکیں

آہنی تمن ء گوں ڈومبکیاں ہو رہ بنت بلے اداز ہری ء تمن ء گوں شمار بنت۔ چو

گوشگ نہ بیت کہ دُرک اچ مولہ ء زہری ء ہمے جامان ات ء ہدانشت ء نیاد

کت یا ماں لہڑی ء گوں ڈومبکیاں جہہ منندات۔ البت چہ جام دُرک ء جند ء

شیرے ء چوش درابیت کہ دُرک چہ ڈومبکیاں سرستگ ء گسر کپتگ ات۔

جنگ ۽ پڙانوری نصیر خان ۽ ہم کوپگی ۽ پتی زحم جینی ۽ سرمچاری ۽ نام در
آورتگ۔ ڈیمز چوش ہم گوشتیت کہ دُرک کجے ۽ عاشق ات ۽ انجام کارہمانی
سر ۽ کشگ بوت۔

خدا بزانٹ ڈیمز ۽ اے بیان تاں کجام حد ۽ راست انت۔ قلات ۽ خانانی
کوہنیں دفتر ۽ نہ آ دور ۽ کجام شاعرے ۽ بیان ۽ جام دُرک ۽ بارو ۽ چوشیں
نوشتا نکی رسیت، البت دُرک ۽ جند ۽ باز شیران ۽ آئی فارسی ہواریں زبان ۽ چہ
اینکس سہرا بیت کہ دُرک ۽ شت ۽ آ تک قلات ۽ خانانی در بار ۽ بوتگ۔
چوش کہ گوشتیت :

روچے رفتگاں پہ کار ۽

گنجین ڈھا ڈر ۽ در بار ۽

یا چوش کہ دگہ ہندے ۽ پتی دوست ۽ بارو ۽ گوشتیت :

گل ماں صاحبی باگ ۽ انت

سلطان ۽ سرو پاگ ۽ انت

آنچوش دُرک ۽ دگہ شیرے ۽ لہتیں بنداں چہ کلہے چوش ہم در بیت کہ

دُرک بلکن بندی ہم بوتگ ۽ لہتیں روج ماں برزیں بندی خانہ ۽ ہم گوازیں تنگ۔

چوش کہ گوشتیت :

بیا تو او دست گند گند منی حال ۽

گوں فقیراں منی دو نھو ۽ جال ۽

جانوں ناساز انت بُرزیں زندان ۽

ہے شیرِ دگہ بندے ءچہ چوش ہم سہرا بیت کہ جام دُرک ءسہر ءتہمتے
ہم جنگ بوتگ۔ شیر ءتہا آوتی بیگناہی ءسوگند ءوارت ءگوشتیت :

باور ءکارے گوں تو داہیں

ہسپت بر ءصد گنجیں حد اگواہیں

بلے گوں ایشی ہوری ءبلبل ءمثال ءہم دنت۔ اچ ایشی چوش درابیت
کہ گونے مثال ءآئی ءوتی موت ءپیشگوئی کُرتگ۔ بیشک چوشیں پیشگوئی
جام دُرک پیمین موجانی شاعرے ءدیر بالیں پکر ءپہم ءحداں چہ در نہ انت،
گوشتیت :

بلبل ءزہم ءگوں موت برحق انت

اچ ہے شیر ءجام دُرک ءنہ تُرسی، سر مچاری ءتوکل ءگیشی ہم پدرا
بیت۔ بندی خانہ ءتہا سوزیں زہم ءدپ ءچیر ءکپتگ، بلے اللہ ءفضل ء
رحمتاں چہ نامیت نہ انت۔ گوشتیت :

من گراں شاہ ءشکلیں نام ء

مشکلاں آسان کنت اچ جام ء

اگن ماڈیمز ءے بیان ءکہ جام دُرک نوری نصیر خان ءدر بار ءملک
الشعرا بوتگ راست بزانون یا پہ صورتے ایشی ءدروگ۔ اے رنگیں گوں ماہچے
دلیلے ہم نیست۔ البت ما تا حد ءپہک گوشت کنوں کہ جام دُرک ہژدہمی
صدی ءدومی نیم (مورخہ 94-1770) ءبلوچی ءنامداریں شاعرے گوشتگ۔

جام دُرک ءِ شیرانی تہا، نہ آئی مرط ءِ جنگانی بیانے کیت ءِ نہ آئی زبان ءِ
چہ زمیہ بزاں جنگی شیر گوشوکیں شاعرے ءِ اندازگ بوت کنت۔ بس یک
ہندے ءِ ہمنکس گو شیت:

مروچی منی میان ءِ تیگ ءِ گلن

کہ واسکارہ جام ءِ کش ءِ ہنبلن

اچ ایشی ءِ سہرا بیت کہ جام دُرک ءِ وتی شائری ءِ پیماوتی سرمچاری ءِ
تو نگری ءِ سر ءِ ہم پہر بستگ۔ شیر ءِ چرے بند ءِ وتی ہر ستائے کہ جام دُرک
کرتگ، یک زہم جن ءِ مرطاداریں بلوچے ءِ اچ ایشی ءِ زیات دگہ ستا بوت نہ
کنت کہ آئی میان ءِ تیگ گل ءِ چاڑ بیت کہ مروچی چوشیں (دُرک ءِ پیماں)
سرمچاریں سورے ءِ میان ءِ بستگ۔ بلوچی زبان ءِ پہنات ءِ شہار دراج ءِ دور
روانت۔ پہوالیں زند کوہ ءِ کوچگ، دشت ءِ گیا بان، جمبر ءِ ہور، گرنڈ ءِ گروک
بہار ءِ ہیر و پانی پُر شوریں بیان ءِ زید ءِ ملپدانی سیل ءِ سواد ءِ وش زیملیں شیر ءِ
سوتاں ابید، عشق ءِ زیب ءِ ڈولداریں ءِ دل پسندیں گپتاراں بلوچی شائری
زبیدار ءِ پُر گنج انت۔

ہبہ ہی صدی ءِ بگرتاں مروچاں بلوچ شائراں شیر ءِ سوت، لاڈو ءِ
زہیروک، لیکو ءِ داستانگ پر بندگ ءِ ایر جنگ، جنگ ءِ مرط ءِ کشت ءِ کشار ءِ
شیرانی ٹوہیں دپتر گشتگ ءِ اشتگ انت۔ بلے بلوچی شائری ءِ ہما ڈروشے کہ
جام دُرک ءِ داتگ ءِ ہمانازرک ءِ بارگیں راہ ءِ رہند کہ جام پہ وتی دل ءِ لہڑانی

درشان کنگا زرتگ۔ پیسرگیں بلوچ شائرانی شیرانی تہانہ بوتگ ء چہ دُرک ء
 رند ء شائرہائی رہبندانی سر ء وتی پکر ء زانت ء سمند ء تاچینگ ء باز جہد ء کوشست
 کرتگ انت بلے تا آبرزگاں سر نہ بوتگ انت کہ جام دُرک سر کپتگ۔

بلوچی عشقی شائری ء وڑ ء ڈول تاں جام دُرک ء دور ء باری ء زیات
 دوست ء پدرا ء چم دیستیں زیب ء دابانی بیان ء پر بندگ بوتگ۔ عشق ء وڑ
 وڑیں حالتانی تہاچہ دل ء پادا آہوکیں جتا نیں لہڑ ء چولانی اثر ء وشی ء تہلی، درد ء
 دور، دل ء تیر و نکانی کجگ ء بے تاہیری ء ایندگہ بے گنجیں اثر کہ ابید چہ شیر ء
 زبان ء دگہ ڈولے ء گوشت نہ بنت کہ دور ء بلوچیں شائرانی پکر ء پھم ء حد ء
 سیمسراں چہ در بوتگ انت۔ پے گندگ ء جام دُرک بلوچی ء اولی شائر بوتگ
 کہ آ دوست ء چم دیست ء پدرا نیں زیب ء دابانی بیان ء گوں ہوری ء عاشق ء
 دل ء زانت ء سر ء آوانی لاہوتیگیں اثران ء ہم لوزانی شاریں جامگے گورا
 داتگ ء وشین زیمیرانی بُرز ء جہلی سراں گوں بلوچی شیرانی جہان ء شنگ ء
 تالاں کتگ۔ پے مثال چوش کہ صُحب ء سمین ہر بلوچ شائرے وتی یاوتی دوست
 ء قاصد طاہینتگ بلے چہ صُحب ء سمین ء دوست ء وش ء سارتیں بو ء چنگ ء
 عاشق ء غم تو سیں دل ء تستگیں زرد ء سر ء آئی بودناکیں اثراناں تہنا جام دُرک ء
 زانتگ، گوشتیت :

صُحب ء سمین ء آرتگاں
 نمسی ء بوآنی دُرد ء

اچ دلربا ء پلو ء
 مان اہتگ ء بود اہتگاں
 دست بستگ ء او شتاہتگاں

ہے حیاں ء یک دگہ شیرے ء تہا زیات تیج ء پدرا نیں ڈولے ء ہم
 بیان کنت کہ۔

جی سمین بے پول ء بہشتی ء
 اچ لطیفانی پلو ء کائے
 گوں گل ء دیم ء میل کتے دوشی
 شر گلیمنیت ئے گوہریں دیم ء
 بیرم ء آسیس کتگ مہتوس
 بوپ ء بالشاں گراں بہانیناں
 بوئے چہ بیکاں زرتگے وشیں

مئے ایدگہ شائر چہ دوست ء پلو ء حالے ء اشکنگا باز پہ وشحالی ء در
 گپتاری ء بیان کرتگ انت۔ قاصد ء وڑ وڑیں مستگ داتگ ء ٹھیلیں ڈولے
 ء وتی زہیر یگیں دل ء سہرہ یتگ انت، بلے جام دُرک ء رہ بند اچ آواں
 جتا انت۔ آئی پہم ء پکر ہما حد اں رسیت کہ آچد ء دیمتر ء ہاکے بت ء جند ء آئی
 دنیائی واہگ ء لوٹگ پشت نہ کپ انت۔ آئی پرواہگ ء کار روحانی بیت،
 آچہ گروکاں دوست ء حال ء گپت ء چوپل ء انچو پہ نیاز مندی بواش چنت کہ

وتی ساہء ہوار، وتی جانء گوں یکیش کنت۔ جام دُرک سارء بے ساریء یک
ہے رنگیں حالےء چوش گوشیت :

اہتگ انت کھندانء گروک دوشی
کبھویء چہ جگلوء پارء
حال دوستانی داتگ انت مارا
ماگلی گینا شتاں ہوار جانء

جام دُرک، بلوچی شائریء نہ تہنا کیفء مستیء جہانء گوں پجاریتنگ
بلکیں بلوچی شائرانء یک نوکیںء پر بہاریں راہے پیش داشتگ۔ وڑء
مثال (تشبیح واستعارہ)ء شائریء چہ پیسرگیں بلوچی شائری نابلد بوتگ۔
جام دُرک اولی بار وڑ و مثالء چہ وتی شیرانی تہا باز پہ جوانیء دلپسندیء گوں
کار کپتگء گوں آواں باز پہ استادی، وتی شیرانء چوشیں سوزء دل نشینی،
زیبء زینتء ہورت گندیء بلند بالیء کمالاں بشکا تگ کہ مئے زبانء دگہ
شائری شیران چہ، آوانی مٹ درگیجگ نہ بیت۔ جام دُرکء شائری چہ
اے سادگء ہم زانتیں وڑء مثالانی ماں گیجگء شیر و شکلء یک انجیں سر
چمگے جوڑ بوتگ کہ آتی ہر نیمگا رنگ رنگء پلاں چہ سر باریں بوڑگانی قطار
اوستا تگ انتء چہ شائرء دل بُریں زہیرانی آہ سردان گواتو وراں وتی تہر
تہریں پلاں ماں تچوکیں چمگء شیرء شکلاں مان شانان انت۔ یک شیرے
چہ وڑء مثالان باز کو اسی کار گراں، جام وتی دوستء راچوش گوشیت :

توئے چار دہی ماہ ء من ماہ ء گب
 توئے روچ نیمروچ، من ایرلواں
 توئے گردگیں بگ، من گھوڑواں
 تو حاکاں لیٹے، من تئی چتراں
 تو پاداں شپادے، من تئی لتراں
 توئے سیاہیں سیہ مار، من جوگی سراں
 مندران جنان ء، من دست ات گراں

جام دُرک ء وڑ ء مثالانی مزین شری ایش انت کہ آ بلوچی انت۔
 بزاں بلوچانی شپ ء روچ ء نند ء نیاد ء چپ ء چا گرد ء راہ ء رہ بند اوسی ء مجلسی زند
 ء بیان کن انت۔ ہمیشا، بلوچانی دل ء پھم ء سر ء اثر کن انت، یک ہندے ء
 جام دُرک وتی دوست ء ستا ء کنت ء چوش گوشیت۔

اَل ماہ ء بُرجے، من سیاہیں شپاں
 اَل گروکی چیلک، من کہکراں
 اَل زہم رچو کین، من کوپگاں

دگہ جاہے گوشیت:

ما بہار گاہ اوں تو بہار ء پھل
 اچ تئی واساں مست چو بلبل
 انگت دیمتر ء روت ء پھیکیں بلوچی ڈول ء وتی دوست ء گوشیت۔

بہ بے تو آ سکلویٹ ء چروکیں
 من ء تو تپچی ہاں پہنات ء گروکیں
 بہ بے پھلے کہ ماں پٹ ء رُدوکیں
 من ہاں بینگ مسک دم دم کنوکیں
 ہمک پھل ء دپ ء واس ء گروکیں

دوست ء ستاء جام دُرک ء زبان چہ وڑ ء مثالانی درگیجگ ء بند نہ بیت۔

گوں شائری ء ہر لہر ء پہ دوست ء، دل ء ایرنندوکیں مثال آئی زبان ء سر ء کابینت ء
 چوڈر ء گوہر ء چٹ گرانٹ یک ہندے ء وتی دوست ء چوسوج دنت۔

بیڑ ء شپ چراگ پاریور
 سیہ مار چوٹو ء در چک ء بر
 کاڈانی گچینی کوتر

جام دُرک تہنابلوچی شائری ء گوں ڈولداریں وڑ ء مثالوں جلوہ ناک
 ء زیب دار نہ کتگ بلکن حسن ء عشق ء حال ء بیان کنگ ء ہم وتی دور ء شائراں
 چہ باز دیم ء شنگ۔ ہرزبان ء شائراں دوست دار ء زنگ جنگ ء فریاد ء زاری
 کر تگ انت کہ دوست دار چہ وتی ناز ء داباں عاشقاں ء آس پر رتیج انت،
 بلے جام دُرک گوشیت کہ ایشرا من ہم زانان بلے۔

کار املائی گر گرین نازنت
 داں دے گاروداں دے باز انت

۽ ايشرا هم من زانان کہ:

زلتائ سا سارنت دینت جان ۽

بلے من نہ کنائ، نہ، چہ دوست ۽ فرمان ۽

اسپر ۽ دیمپان چد کنائ جان ۽

چابک ۽ چم ۽ دید ۽ پیکان ۽

اناکاه ۽ گوں محبوب ۽ ڏیک ورگ ۽ وهد ۽ عاشق انچو بیواریں حالے ۽

کپیت کہ پہ بیان ۽ دپترے لوٹیت، بلے جام ڏرک شیز ۽ چار گونڈیں بندانی

تہا اے احوال ۽ چو پہ شری بیان کرگ کہ عاشق ۽ دوست دار ۽ دچار کپگ ۽

ندارگ مردم ۽ چمانی دیماکیت ۽ گوزیت بلے آئی کھوی نیں اثرتاں

وهدے ۽ اشکنوک ۽ ہوش ۽ پہم ۽ سر ۽ مانیت۔ یک عجیبیں حالتے کہ دوخماریں

چم، دونیا زمندیں نظراں گوں ڏیک ورانت، عاشق ۽ زہیر یگیں دل دوست ۽

خماریں چمانی برمش ۽ سگ ات نہ کنت ۽ چو حضرت ابراہیم پیغمبر ۽ سجان ربی

الاعلیٰ گشان دوست ۽ پادانی سر ۽ پہ سجدگ ۽ کپیت، اے کیفیت ۽ جام ڏرک

چوش بیان کنت۔

شانگو شادہ ۽ شنگوما

عینان ۽ کتوں جتک وتا

واسے گپتگاں پاربیان

مہتاب ۽ پیاپیں گیگاں

چُشیں باز کیفیتاں جام دُرک چو پہ صورت گرمی ء دل نشینی ء بیان
 کنت کہ گوں اشکنگ ء چہ دل ء زبان ء بے اختیار آفریں ء مرحبا در کنتیت۔
 یک تُنکیگیں دے وتی بے مہر ء سنگدلیں دوست ء گورانبا ز کنت ء آئی
 سہریں لُنٹاں چہ واسے گرگ لوٹیت بے دُرک گو شیت کہ آ بے مہر۔

موم نہ کنت کوہیں دل ء
 ریس ء چہ کشی بوسگ ء
 چکی کمان ء وتر ء

جام دُرک یک پر گپتاریں ء باز حیا لیں شائرے بوتگ۔ وتی
 شیرانی تھا آ وڑ وڑ ء حیا لاں بستگ ء شائری ء ہر میدان ء وتی پکر ء سمند ء
 تا چنیتگ ء ہر میدان ء گروہانی سروک بوتگ۔ حسن ء عشق ء باز زیبا میں قصہ
 ء داستان اچ آئی پکر ء در کپتگ ء شیرانی رنگ ء اُلس ء زند ء مجلسانی براہ
 بوتگ انت چوشیں داستانانی تہہ ء دُرک ء ندرگ بیانی (منظر کشی) تاں
 کمال ء حد ء رستگ۔ دوستین ء شیرین ء قصہ، جام دُرک ء یک نامتیں ء
 مشہوریں داستانے۔ شیرین پہوالیں بلوچ کاڑے، روچے آوتی قول بستگیں
 دوستین ء جتائی ء پہ زہیریں دل ء سہڑ ایننگ ء سر ء شودگ ء پہ کور ء روت،
 اے ندرگ ء جام دُرک چوش بیان کنت کہ مردم ء دیما شیرین ء پہوالیں
 زند ء نشک ء نشان سہرا بنت بے آئی دل ء در ہکگانی توار ء ہم اش کنت چوش
 کہ گو شیت :

گوانک جنت دلسریں دائی ء
 زیری قدح ء میٹی ء
 روت داں شکلیں نوک آپ ء
 رندیت ء مشیت ملگوراں
 کیتیں داں وتی چہار کل ء
 کل ء درگہ ء را بندیت
 سچکانین تگرد ء نندیت
 جُل ء پلو ء لیٹینیت
 دست ء جنت اُبرتگی ء
 کشیت نقرہیں آ دینک ء
 پُھلیں زانسر ء ایراش کنت
 گندیت اچ وتی گوناپ ء
 گریہ کنت حماریں چماں
 انزی اش رچنت ماں درمان
 جیک ء سر کٹک ء مین انت

بلوچی شاعریء کجام را ہے کہ جام دُرک پچ کر تگ آچو کلکشان ء برزء
 روشنا انت، آئی سرء پہ کامیابی ء دجھی ہما شاعر شت کنت کہ وت چو دُرک چہ
 عشق ء تیران پٹی ء جبین ء بے گوازیں زرء او شنا گر بہ بیت۔

جام دُرک ء شازی آئی ٹپیگ ء درماندگیں روح ء ہمازہیرگیں توار
 انت کہ چہ سمین ء وش ء نر میں چولاں گوں، اچ گواڑگ ء لال پھلانی تنک ء
 بارگیں لُنطاں چہ در کُنیت۔ جام دُرک وتی شیرانی اینکیاس مزیں قدر ء
 قیمت ء نہ زانتگ اکن بزانتیں تااے شیر ء ہچبر نہ گشت کہ:

گالوں گشتگاں

لالوں رپتگاں

دُروں سُدپتگاں

پرچیکہ لال ء گوہر جام ء شیرانی پارسنگ ہم بوت نہ کن انت۔
 دوستدار ء چٹانی ارس ء عاشق ء دل ء حونانی پڑی کہ دُرک ء شیرانی تہالڑ بستگ
 انت، لال ء گوہر ء تنگہہ ء تلاء ء گوں تول بوت نہ بنت۔

دُر حدیث بیا کہ وش حدیث بیوں

اندوہاں لالیگاں بگال آؤں

دشمنناں حاک ماں دیدگاں ساؤں

گوشت (۱) کنگران (۲)

بیل (۳) کینگان (۴)

شاهی ہنبلان

گوشت گپتران (۵)

شیرے دپتران

لالوں رپتگان

گالوں گشتگان

دڑوں سپتگان

پیری بانگوئے (۶)

دیستوں دلربا

ارواہی مثال

حیری شاہ جمال

بوستان ء بہار

دنناں انار

پھلیں کندگان

ہیرتیں (۷) جینفاں (۸)

رپگی نلگزاں (۹)

عینانی زریان

ہردوجی ء جان

(۱) گوشت، بکشن ایت۔ (۲) بہادران۔ (۳) دوست۔ (۴) دشمن۔ (۵) گفتاران۔

(۶) صباح ء ہورتیں، کسانین۔ (۷) دنیاں۔ (۸) نرگسان، پُل۔

(۱) بہشتی سمین

جی سمین بے پول ء بہشتی ءے
 اچ لطیفانی (۲) پلو (۳) ء کائے
 گوں گل ء دیم ء میل (۴) کتے دوشی
 شرگل ء مینتے گوہریں (۵) دیم ء
 بیرم ء (۶) آ سیس (۷) کتگ مہتوس
 بوپ ء بالشاں گراں بہائیناں
 بوئے چہ بیکاں (۸) زرتگے و شین
 ہجر (۹) منا مومیناں جن انت پاساں
 چو کہیرانی آ رویں (۱۰) آساں
 پہ وتی دوست ء حُب ء اخلاساں
 بیقراران من نیم شپی پاساں
 ماہ رو ء پہ وشدلیں نیاداں

(۱) صباح ء کوش (۲) وشرنگین دوست (۳) پلہ نیمگ ء (۴) دچار کپتہ (۵) گوہریں (۶) اسپتین،
 ماڑی (۷) مود و ملگوران (۸) آرام (۹) جتائی (۱۰) آنگریں۔

حاطر ء استیں تورویے (۱) گرانیں
 توروے گران و معنایے بازیں
 کار املانی (۲) گر گرین نازانت
 داں دے گار ء داں دے بازانت
 زلتاں ساسارنت دینت جان ء
 نئے کناں، نہ، چہ دوست ء فرمان ء
 چو اسپر ء دیمپان کناں جان ء
 پہ چابک ء چم ء دید و پیکان ء
 نے دپ ء گیر (۳) کہ گال کنان روچے
 نے من ء قدرت و مجال چوشیں
 پہ دپ ء مہلنج ء بہ گالایاں
 نشنگ ء دعا گوآں ہما روچ ء
 وت حدامہراں مس دل ء شیف (۴) ایت
 ایر کپی حیر (۵) چہ تنگویں تخت ء
 سَمّی نیں سلطان ء سر ء بخت ء

بئیت رُدان (۱) ءَ چو چاردہی ماہ ءَ
 مئے سروں (۲) بی چو اکبریں شاہ ءَ
 چہ وتی در چیرٹیں (۳) زبان پرسی
 اچ من ءَ سالی (۴) بن جتیں (۵) ہجران
 آ گہہ ءَ بیداراں شپا نیاں
 سنبگاں (۶) تاہیرے رسی نوکیں
 او بدشکانی (۷) لال بے مُلّیں (۸)
 مارا تئی لوگاریں (۹) سر ءَ سوگند
 پرتئی شہد ءَ شکلیں نیاداں
 ارمرے گون کپتوں آ ناگہی
 خون بہا باں تئی تنگہیہی دیم ءَ

من ۽ تو

مروچی منی دل عجب چال کنت
 عینان زیری نظر خیال کنت
 بیکاں رندی برے لوڑ کنت
 گل ۽ پٹ براقے منا جوڑ کنت
 دوست مہربان بی ، من دیوانہ نیاں
 وت ۽ یال کنت ۽ مجالہ مراں
 نگوشدارت بیلاں جام ۽ زارہاں
 کہ ایش ۽ ہمیش انت من تئے گشاں
 نہ حق ہیبت ۽ کیت من چنچوں کناں
 سوحتکہ من ۽ لال ۽ ڈکھ ۽ غماں
 من گوں کے فراقاں تئی بھر کناں
 برو تو ہمود ۽ کہ دوست جال (۱) کنت
 برجان او بندی صدے سال کنت
 چو بندی دری ۽ سر ۽ سا (۲) ۽ کنت
 دل ۽ دوست داریت دپ ۽ دعاء کنت
 کلیں مسلمی (۳) کن ات باور ۽

روحوں مُنگِ اِنْت پھے روجہرے
 ہرچی گناہے گل ء من کتہ
 اولاک پھرنگین جتہ بار کتہ
 سرے داں منی گوشاں جتہ گار کتہ
 نگوشدارت بیلاں جام ء زارہاں
 کہ ایش و ہمیش اِنْت من تیئے گشاں
 جیہر جڑ ء مال ء رعدیں گروک
 چہ دیر مرّ لاں بیابان برجان جنوک
 چوکایاں کھرا مان ء کاہنی آپوک
 زیب دارکنان بنت جان ء گہاں
 بول ء پلوہ ء وتی ڈاواناں
 پیلوشکیں شار ء پٹیں براں
 بیکاں، رندی گوں وشیں چراں
 گیوار ء نیام ء جنت عطراں
 بازیں زہیراں من تالاں کنان
 نگوشدارت بیلاں جام ء زارہاں
 ایش و ہمیش اِنْت من تیئے گشاں
 طوطا کہ نندے من بان ء سرے
 بر مئے سلاماں پھ واسطہ خدا
 بردے گل ء رامان گل ء دپ ء

بردئے گل ء را من روچ ء شب ء
 کنڈی ء پوہی کنت من گور ء
 توئے چاردہی ماہ من ماہ ء گب
 توئے روچ نیمروچ من ایرلواں
 توئے گردگیں بگ من گھوڑواں
 حاکاں لیٹے من تئی چتراں
 پاداں شپادے من تئی لتراں
 توئے سیاہیں سیہ مار من جوگی سراں
 مندراں جنان ء من دست ات گراں
 نگوشدارت بیلاں جام ء زار ہاں
 کہ ایش و ہمیش انت من تئے گشاں
 مروچی منی میان ء تیگ ء گلیں
 کہ واسکارہ جام ء کش ء ہنبلین
 آندرا مندرا تئی سہت تنگویں
 آسکی گریہہ ء تئی چم کدہیں
 نہ سوہ انت گل ء را گل ء دلبری
 ہے سہت ء سوہنا گلیں سومری
 اہل ماہ ء برجے من سیاہیں شپاں
 اہل ماہ ء چیلک من گہکراں

اہل زہم رچوکیں من کوپگاں
 نگوشدارت بیلاں جام ۽ زارہاں
 ایش و ہمیش انت من تیئے گشاں
 گالاں نگوشدار او جام ۽ جگر
 کوڑی فناہیں دُنیا جاک در
 کسے ۽ نہ بُرتگ دنیا توڑہ سر
 توئے جیٹھڑے مناں سوئھ سر
 من باگاں گچینی توئے باگ ۽ بر
 اگہ تو نیائے تہ وت زان ۽ تہ
 چہ زبریں زبان شاعر ۽ حال بی
 سچیت جان جام ۽ بہا نال بی
 گھڑی عاشقان ۽ گوزگ سال بی
 نیں پجہ نیارے من جام دُرک آں
 کہ آج ڈومبگیاں من سر سستگاں

جی دوست منی مہہ گونویں (۱)

سرحد ء بانک بمبویں
 سنگیں ء سیہ مار چوٹویں
 وش قد ء آہو گردنیں
 چہ گشتن ء دست ء سریں
 دوست چہ گلاں تاجگ تریں
 راہدیں گس ء بانک گلین
 بانک گلین درین نگین
 جام دُرک ء ارواح ء گین
 وشبو ء مہتابی جبین
 ما بے وفاؤں بالیقین
 لطف ء نظر مارا ببین
 لال ء لقا ء کابشی
 سلطان توئے مئے لسی

خو بنت تئی باز ناز ء پر
 تو بادشاہ ء بے گذر
 ہر گاہ تئی قلب انت بشر
 برمن بکن لطف ء نظر
 من گوشنگاں نشک ء نشان
 سرچی گوں سوہنیں ڈاونان
 آبرو چو سیستانی کمان
 مزگان مثالے ناوکاں
 عسفی ء کاٹاری میان
 دنان چو موتی پراں
 چو کہ زری مروار داں
 من کام ء کیس ء درمیان
 رک بار گنت چو کاگداں
 چہ کاگداں بارک تر انت
 مسکاں (۱) وروکین نستراں
 بروانہ جان ء دست کشان
 سرجیگ گوں بازیں سنبلان
 جی دوست تئی مرضی گلاں

کیت پر کہیب کونجی قطار
 بشکند کنت زیری غماں
 گوں وش طبعتیں رُخان
 مرگی دے در و اب اتاں
 روح ء کسے روت سوال کنت
 تو و اب و من بیدار اتاں
 نیلاوں دروہی یے دیان
 من آسنی کیزان کیاں
 لوہار ء پولاتیں جڑاں
 کیز کن پیاپین کنلاں
 سرجیگ ء بازین سنبلان
 زلفہ شپارکیں مار اتاں
 گُشتہ پری رو ء من ء
 راہدی گسانی بانک ء
 ہست ءے تو اصلیں عاشقے
 عشق ء تی نیستیں شکے
 کسے کہ جنتین زیر ء دے
 کسے جواب ء تو مدے

خاکی بت ء ہمجوش بے
خاکی بت ء آسان نہ انت
پولات ء بندگ زیر کنت
لوحیں کمان ء چگ انت

دوشی ماں حیا لے نوکیں

دوشی ماں حیا لے نوکیں
 دیستوں مردے لڈوکیں
 زیبا حیر پرے مہتوسیں
 مرگانی وزیر طاؤسیں
 لال من ہمسراں وت شاہیں
 داب انت ے ے ہمو گمراہیں
 سہت و زیوران زیبائیں
 وت گوئیں قبولی ماہیں
 کل ے گورکیں سرساہیں
 استاراں گل ے دیمائیں
 نینکہ پہ جدائی راہیں
 کندیت ے رچنت مروارد
 جزیت گل زمین روک ے بیت
 ما مس شادہ ے وایگ ے
 شیریں تنگ اتوں دوست ے راک
 واب ے ایچ کتوں سدھ ے سار

میری نرمگاں پریناں
 زیران کنگر ء کشتیاں
 بینگی گلرے گوں گیجان
 من پہ در در ء جکان ء
 سارتین ٹکران پندان ء
 بینگی گلرے پالان ء
 حونی ء کنان چو رفتار
 پنیاں بخمل ء تی بلگار
 دوست ء پزدر ء کنیزیناں
 گرانے جنوں درویشی
 دوست چہ ہیمو ء پاد آہتہ
 دست بہ آزاہاں مشتہ
 پردیسی فقیر ء گشتہ
 لال من اندوہاں پیلوشتہ
 دوست ء دست نشانے داتہ
 گم گشتیں دلے بود آہتہ
 رفتار ء پنیاں گیگینتہ
 زلفاں زرہ بریں تیگنتہ

چمان چو مثالے سوہیں
 چوکہ آچراگ مشروہیں
 باگانی برے وشبویں
 دیستینے پھرنگانی سر
 دیم ء درنگ اتنت مرورد
 آندی ء عتیقے مان ات
 گریہہ مس تنگویں حاران ات
 سیہ مار ء لہر ء لکھ ء جو
 دست ء اڑلیں فیروزو
 مارا مس دل ء است ءے تو
 اندیم ء مکن یک کترو
 شانگو شادہ و شنگو ما
 عیناں ء کتوں جُتک وتا
 واسے گپتگاں پازیبان
 متہاپ ء پیاپیں گیگان
 موجیں دل منی باگ بیتہ
 یک شاح ء ہزار شاح بیتہ
 ہر شاح ء ہزار شاح بیتہ

ہر شاح ء و تی گل بیتہ
 گلاں تازگیں رنگ بیتہ
 چم ء را چراگے بیتہ
 حونی نیں کتابے ونٹہ
 دوروکان کنے درمانے
 نوکر من تئی فرمان ء
 دکانین گور و ہاران ء
 نازان کم کنے زور آور
 تیگی ناوک ء بازیگر
 نیکی اچ تئی دستاں در
 گور ما پیالہے زپتیں ور

کندائیں گروک

آہتگ انت کندان ء گروک دوشی
 کبھوی ء چہ جگلو ء پار ء
 نشک دوستانی داتگ انت مارا
 ماگلی گیناشتاں ابر جان ء
 رُستہ یک درینے چہ دکن ء پار ء
 چہ گور ء استیناں عجب رنگین
 درست مئے دوست ء مہذب اش گوننت
 من گنوکاں کہ گوں دل ء جیڑان
 دل گنوک انت کہ گوں من ء جیڑیت
 گریہہ کنت تنگو دروشمیں بچی
 زور کنت شاہ ء ظالمیں تُرکی
 مس مُجاں زمزیر مہپراں لوٹیت
 ایچ ہماہاں کہ مس صداں یکے
 مولہ مس گوباراں دہ صد ء لکھے
 ما دل ء حال پہ مرکب ء داتہ
 بڑی ء ڈاہ بُرتہ روکین ء
 شنگ کنت موری زامریں دمب ء
 جنت ابر سرزان ء ملوکین ء

”او منی واجہ بھنگ ء مسکانی
 مس تئی پاگ ء مسک حراسانی
 قادر ء ساہ ء راہ نگہہ دار بے
 ماترا بیگاہی براں اود ء
 اود ء مس میری ڈیرو ء دیما
 آں کسے آہو دروشمیں مان انت
 آ سر ء قدیں گور گہر گریہس
 لال ء ہیرا ء آسمی بوئیں
 ٹلی من مستنداں حریویگاں
 عرض کن ء اظہار کن سری گالاں
 اچ وتی محتاجیں دل ء حالاں
 نند دل ء اندوہاں بکن تالاں
 واس چمبیل ء گل ستر مارا
 وت سہی یے چہ عشق ء اسرار ء
 دوست اگر درمانے بدنت مارا
 در حدیث بیا کہ وش حدیث بیوں
 اندوہاں لالیگاں بہ گال آیوں
 دژمنان حاک مس دیدگاں ساؤں

عرشی پری

پیری شہ باگیں بیلو ء
 من گوں روکیں میلو ء
 میلو رکیبانوں نہ دنت
 پاکیں کشاں گوں دورواں
 صحیحی چہ لوگ ء رپتگان
 ہک^(۱) بہی ء گندگ ء
 نوداں چو سارتیں شنزتگ
 برپان شپ و روج بیڑتگ
 روچان ء تاریکین شپاں
 برپاں جلسکاں بوسگی
 مس زر حریویں تحتگاں
 دراکی شہ درزگاں پکگاں
 لیموں گوں حضراتی براں

مرگان ء صیداں ء ارتگاں
 بانز ء شُدی نیں کوتراں
 ارباب ء عرشی پریشندگان
 نودان من ء دروہے کتگ
 ”نیلوں مروچی دُرک ء
 کرمو ء سولیں پسگ ء“
 تران بستگ ء یک بیتگاں
 گپت اش من ء مس بیدہاں
 مینت اش منی دست ء کمان
 شاگیں رباب گوں چیڑواں
 پاگ گوں حریوی بیڑواں
 نینکہ سمین ء پشت کتہ
 نمسی ء سارتیں سیلہاں
 جان ء وقابی چندتاں
 صیدی ء طلارہ کتاں
 آسے پریان بالتہ

من کوہ بھبور ء سر ء
 در ٹولہ نہیں دژنگ ء بن ء
 مچ بوتگ انت عشی پری
 گڑ گپتگ ء چا پاں جنان
 درنگاں پری ناز کنان
 پیش کپتگوں یکے گراں
 پیش کپتگ ء پد کزنگاں
 عشی پری بال گپتگاں
 بال گپتگ ء بُرز بیتگاں
 بُرز بیتگ ء دیر نشتگاں
 دیر نشگ ء گال آحتگاں
 ”اوئے فقیر دیوانگین
 دیوانگ ء حیوانگیں
 بوشت ء مہ رنجین حاطر ء
 قہر بے آبر ڈیل ء سر ء
 ما اے بنی مردم نہ اوں

ماؤں شہیدانی پری
 آں روج شہادت بی تئی
 کاروان مقیمی سنھبری
 سیری رزینوں مہپران
 نندوں تئی راہ ء سر ء
 زیروں ترا گوں بانزلاں
 زرد ء تلی ء آپ دیاں
 ڈیل ء پہ مسکاپ ء مراد“
 ہالو کن ات او کنگران
 کنگر جڑیں براہندگاں
 زیتیں شہادت بی من ء
 عرشی پرئیے سیر کنان
 جان ء گناہاں دیر کنان

صحیحی یات کناں ستارء

صحیحی یات کناں ستار ء
 روزی رازقیں ڈاٹار ء
 گوشدارت حدیثاں یاراں
 جام ء گشتگیں گپتاراں
 لوڑی زیر وتی کتار ء
 گوں دئے گوانزلوکیں تار ء
 برگور حاکم ء سردار ء
 روچے رپتگاں بیکار ء
 گنجیں ڈھاڈر ء دربار ء
 شکسے دیتے من بازار ء
 کرتیئے سری گوں شار ء
 جنتن شانو ء زُناں ء
 پیچ داتہ آبر گیوار ء
 رکش رنگ اتنت گلنار ء
 شم کنت مشاگ ء دار ء
 پونزہ دراج چو کاٹار ء

باگ ءِ دیستگاں سہ طوطی
 ہر سہ ہمسر ءِ چو موتی
 گل مس صاحبی باگ ءِ انت
 سلطان ءِ سر ءِ پاگ ءِ انت
 گشتن کہ اہل ءِ گنداں
 سوالی مہولانش بنداں
 میری مجلسانش ننداں
 نینکہ بیتگوں رو پہ رو
 دیستوں کسرت ءِ دوست ءِ خو
 غم کشیں دلوں بود آختہ
 گلان تازگیں پھل بیتہ
 مہر شاح ءِ وتی رنگ بیتہ
 دوست ءِ اچ دلوں سہی بیتہ
 دیم گوں آزاں بشکاتہ
 زیبائین جمال ءِ داتہ
 ارواح ءِ بدیں قہر زیتہ

”دُرچین“

دوشی دلربائین جانی
 سرتاج ءِ سمند کاٹانی
 گوشتوں پہ دپے پہنابی
 او ساہ ! تو مچر حیرانی
 گردی آرواں پروانی
 چندی عاشقاں را زیانی
 کلفوں پروشتگاں شکانی
 عشقوں منتگاں حقانی
 گوشتوں کیگدیں ساز ءِ را
 درچین ءِ ہزار ناز ءِ را
 پھلکند ءِ شکر گپتار ءِ
 حالت تئی فقیر ءِ ایش انت
 زرد اچ فراقاں ریش انت
 آں کہ مالک ءِ دوستدار انت
 آن اچ منکران بیزارنت
 جان ءِ جامگاں خاکسارنت
 حضرت ءِ درود کارنت
 شاہیں کردگار ءِ سارنت
 گوپشیں نیم شپاں آ نارنت

دوشی گروکاں پر حشر

دوشی گروکاں پر حشر
 نود ء جڑان بستہ متر
 گورتہ خراسان ء نگور
 شالکوٹ ء مستنگ ء گدر
 مینت اش امل ء سیم بر
 آ نازنین لب شکر
 دوست پہ امیری ناز ء پر
 پرشان ء شوقاں تی گمر
 رسکا لمی مثل ء قمر
 چندی کسان بستہ متر
 ماہ ء جبین ء شمس گور
 شہ بارگہاں در کپتہ لال
 آسر ء قدیں در جمال
 زور کپتگاں بدر ء شمال

مہنا ءِ شاره کینتگاں
 ملگور ءِ زلفہ مسینتگاں
 جان ءِ گلابی پیرھین
 زربفت ءِ کاشی گل بدن
 سُہریں لبان مثل سمن
 میننہ سمین ءِ جان ءِ تن
 گوں سہت ءِ سوہین زیوراں
 ابرواں کشتی چو کمان
 مرگ ناوگاں سوہنی کسان
 عین ءِ سنینی در دہاں
 بینی چو تیگاں زره براں
 شہمیر لب ءِ شیریں زبان
 رک بارگنت چو کا گداں
 کھندی پہ سلطانیں پراں
 رچی اہل چو جو ہران
 گریہہ ءِ گور ءِ جنسار ءِ جان
 پروانگی حلقے میان

شہمی چو گلی شعلواں
 من لیل ء تارکیں شپاں
 دعا ء درودیں ہر مدام
 گور کردگار ء صبح ء شام
 گور حضرت آخر زمان
 لال ء لقائیں مہوشان
 حق ء حضور اوشتاگان
 اکثر وتی بہر ء گراں

دوستِ سلام

دوشی گل ء ربالواں
 ہنگ ء شتاپیں محرماں
 گور ہردے آتک ء شتان
 چیر گجگی شہکار گاں
 ڈیل ملگی تا پینتگاں
 کنٹ ء کہیری انگران
 مومی حل بنت ء رچنت
 مس نرگیں پیراہنآن
 ماکہ وتی مندرس کتہ
 موجیں دل ء قاضی کتہ
 مئے نلگساں ہکسنیتگان
 جکسینتگ ء جا داآگاں
 ہجر ء ہجیم زور کن انت
 جزینگ ء دور کن انت
 چو سنبگاں درد لونت

درد لونت چو سبگان
 لکھیں طبیب درمان کن انت
 حاجت طبیبانی نہ انت
 ملا ۽ ہنگیں کاگد ۽
 نالاں پہ در گاہ ۽ خدا
 نالان ہچوش ۽ گشان
 مئے ہجر ۽ اے حاجت نہ انت
 داروک دربن گپتگان
 من پلوے گرچ بستگان
 پیدر جہان پیشداشتگان
 بیشک ہمے ہوپ ۽ نشان
 صحب ۽ سمین ۽ آرتگان
 نمسی ۽ بوانی درد ۽
 اچ دلربا ۽ پلو ۽
 مان آہتگ ۽ بود آہتگان
 بود آہتگ ۽ سار بیتگان
 دست بستگ ۽ اوشتاگان

من پہ ادب عرض کناں
 تھام جا گہگ ایت در حدیث؟
 صبح ء سمین گال اہتگاں
 پیری شمود ء رپتگاں
 شیریں لب ء شستاںگاں
 سار زانت جام ء آہتگاں
 سار زانت جابیں ڈرک ء
 کرمو ء سولیں پُسگ ء
 نشتہ اگر پاد آر ء کن ات
 وابنت، آگاہ ء کن ات
 ایشا نہ مس مشت ء دیبتت
 ایش انت تئی دوست ء نشان
 بنداش وتی پاگ ء ول ء
 دوشی کج ء ربالواں
 ہنگ ء شتاپیں محرماں
 گور ہردے اتک ء شتاں
 چیر گجگی نین شہکار گاں

ڈیل ملگی تاپینتگان
 مس نرگیں پیرا ہنن
 مئے نلگساں ہکیتگان
 ہکینتگان جا دا اتگان
 من کہ گنوک باں ء شلان
 پر من میار ات عالماں
 ملائی ہنگین کاگداں
 عشق ء گنوک دراہ نہ بنت
 داں ہشکد ء داں مشکد ء
 توڑیں طبیب درمان کننت
 جی مس حجیم ء زور کننت
 چکش اچودا کانثر لنت
 چو سکینگان درد لونت
 کہ بج کمتمی ء نشتگنت
 آ شپتگی ء اشتگنت
 دل مس ہما ہوپ ء تہہ انت

حوڀاں لگت ماله کتہ
 صحب ء سمین ء سر کتہ
 یک جاگہے درین نگین
 جام دُرک ء ارواح ء گین
 وپتہ شما پادے کن ات
 واب انت اگن آگائے کن ات
 وش اہتگک وشی روت
 وشیں سلاماں سر کن ات
 مسکاں مس مشت ء دیت

جی جانء من پر ہیز کنے

جی جانء من پر ہیز کنے
 کاراں بدیناں ہیز کنے
 وت مس وجود ء کیز کنے
 دلٹری دماغان تیز کنے
 صعب ء دم ء برخیز کنے
 نام ء حدا ء یات کنے
 من حاطر ء تحیات کنے
 گور لامکان ء عرض کنے
 (۱) پرمود گینان فرض کنے
 شود کہ جمات ء جم کنے
 اود مدعیان کم کنے

دل اچ غمان بے غم کنے
 پیشی شفات ء سم کنے
 طوطی تو ء ملک ء چمن
 (۱) ہجا نہ بوتے جان ء تن
 آ روج کہ تو بستے سمن
 دست داتگ ء گپتے ء چن
 یکجا گہ باں گوں عین ء من
 پہ جن ء انس ء خلقتاں
 تاویز پہ فہمندگاں
 بَشک نئے پہ میم (۲) ء برکتان
 وت چیرانت ء وت شاہد انت
 وت ظاہر ء وت باطن انت
 اود کہ ہمو وقت ء وت انت
 جملہ جہان ء داوریں
 مارا یقین ء باوریں
 دریا بہان موجاں گوریں
 بوجی پرا آہت ء شُستیں

دیمپان (۱) دست ۽ کشتی میں
 چپوئے زرد ۽ نیستی میں
 وت خالق جملہ جہاں
 مہر کن پہ آسانیں سراں
 پر دوستی ۽ پیغمبران
 اود کہ ترازی تور کنے
 نے گلگل ۽ نے شور کنے
 نے گوں غریباں زور کنے
 پیغمبر ۽ رندا دے
 داں جنت الاما وا برے
 اودا امام دیدار کنے

سمین ۽ گورتہ سوری ۽ دوئیناں

سمین ۽ گورتہ سوری ۽ دوئیناں
 بہریں پوٹواں گور پہ گوریناں
 صباح ۽ بانگہی من پاد کایاں
 جنے کیت اچ من ۽ دیما ردان ۽
 دوئیں سرکوپگاں چا پاں جنان ۽
 ترھوکیں مادھنی کنڈان دیان ۽
 دوئیں چم قدھیں آسی بلان ۽
 سر ۽ پونزے گشے تیگے بھوکیں
 بسٹ اچ عاشق ۽ جان ۽ گوزکیں
 من لوہارہ^(۱) بان^(۲) وڈو دیوکیں
 ”دکن گد شود ہے ڈوراں تلیناں
 سوہاگ مئے بیگہہ ۽ وت آپ کانیت“

من ۽ ڏوهه نيستين او بانڪ جناني
 من ۽ بهانے تي جان ۽ گداني
 ترائين پٽ کن آبريشماني
 بهشت ۽ بات تي مات مکھاني
 ترا پيدا ڪتہ بانڪ جناني
 بيا او پير ولي لوڙي مجاني
 پيا او زير مني شير ۽ رلي ۽
 بگش اود ۽ ڪه گراناز اش نگوڻي
 دنياي رپتگنت ڪوڙگ دو روچي
 نواں مس ڪوڙو ۽ مارا شموڻي
 مني دل جوڙتہ ڏيل ۽ تي ۽
 بيٺي تو آسڪلو پٽ ۽ چروڪين
 من ات تو پڇي باں پهناٽ ۽ گروڪين
 بيٺي تو بارگين تازي تچوڪين
 من آزار باں چابڪ جنوڪين
 بئي پلي من پٽ ۽ ردوڪين
 منان بينگ مهسڪ دم دم ڪنوڪين
 همو پل ۽ دپ ۽ واس ۽ گروڪين

گوں دوست ء

من کا تکاں بولکیں ہلک ء وتی ء
 بگنداں احمد خان ء کیکھوی ء
 رواں من پہین ء جوک و بھنی ء
 من شستاں محرے پر باطنی ء
 بکنت معلوم منی ہنجیں پری ء
 دو مندریگ ء ہسی ء منگی ء
 گور ء تعویز گوں زر ء ہتلی ء
 پلو ء چاپیں مس سبزیں جری ء
 نبات ء پٹہ شپاں بنجملی ء
 ردان ء بتیت داں ڈیل ء منی ء
 شلان ء بتیت چو ماہے چاردہی ء
 بہ نندوں نوک ء سالونک وشدلی ء
 گوزیت سہ پاس نیام ء زیادہی ء
 کنوں موکل وتی ہجبین پری ء
 گل ء انزی ترپ ء ترنز بتگی ء
 کپت انت نرگیں جیگ ء وتی ء

نود حراسان ء

زى حراسان ء بستگس نوداں
 جل ات ء اشتاپي رپتگوں شوداں
 گور جنان ء په کچر ء روداں
 هشياني سنٹ ء سربو گاں
 عادلي فرمان داتگيس حکماں
 پيڑو ء گنجيس جلگو ء گوارت
 من ات مه ء مهتاب ء چوکیان
 مين ات شش ميهيس حنکیان
 بوت ء گوں پهلونک ء کنارگ
 زلخوار چاجک باجڑياني
 دُرک وت دُعاگو انت پڑياني
 دار کھڑی ء دُرک ء کرمو
 دُرک کرمو کل ء ميح بيته
 من گروکاني روهواں ديته
 زر چلمب دريني اوهواں بيته

ہیسی سراراشاد ہیں

ہیسی سرا را شاد ہیں
 موجیں دلاشات کامہین
 کہور کوچو ۽ سوہا کہیں
 نودان پہ راہشیف گوارگیں
 تڑنپ ۽ دڑداں او سارگیں
 مئے مدعی پشت ۽ سریں
 پشت ۽ سریں مئے مدعی
 ہر دم کہ دریں سومری
 داب کنت وتی شار ۽ رجبی
 کندیت ۽ گوں ماخاں کہی
 آں روچ ترا زیرنت زہیر
 میچ ۽ سرین ۽ عزریل
 لیگواشتے میاں ۽ فقیر
 پوشان روان من ہلقہے

دیریں دہے پادمال کناں
 سیمان سمندری سیل کناں
 روچے کہ واز گردے کناں
 براتان من ء لیکت گنوگ
 اچ اندوہاں لال ء دو توک
 ڈومبے منی گپتارگاں
 گوروش طریقین صاحبے
 پلکے کہ کشی زلتے
 من پلو ء دات محنتے
 داں سال ء بازیں مدتاں
 شود ء کہ گیری بیتگاں
 تئی خدمت ء اوشتا تگاں
 کوہیں دل ء موم نہ کنت
 موم نہ کنت کوہیں دل ء
 ریس ء چہ کشیت بوسگ ء
 چکی کمان ء وتر ء

چاڑیت من چل بند ء سرا
 بارتہ داں گوشانی بن ء
 جنتوں گزیرانی کش ء
 باتوں نبی ء پاکہرا^①

دوستِ زیبائی

مروچی ہژم^(۱) ءِ تاباں دیتہ دلبر
 جمال^(۲) تاج سر سلطان شہپر^(۳)
 نشد مثلش کدی عشرِ صنوبر
 چہ دارد دعوائے شمشاد ہر ہر
 پری نازان آ مانند از گر
 کند پر کوپگاں انت زلف عنبر
 پری زیبان ءِ شانِ شاہِ خوباں
 بیاں چکر^(۴) کناں حسن ءِ ستاہاں
 انیشگ مہر انت چو سلطان سلیمان
 پہ حکمت کیز داریت جن ءِ دیہان
 چہ حاجت آئینہ داشت چل راسان
 زند پہ عاشقان مرثگان چو تیر
 کند بازیں گریباں جائے تکبیر
 پیانے انفی چو تیر ءِ کاٹار
 میاںجین ءِ دوعلین ءِ چو کہ سردار
 دُر ءِ موتی دہانین پونز این سر

پری یے نشنگ ات پر حودء کوثر
 دوئیں لب لال تاں دنانہ جوہر
 دپء جاہ گپتنگ انت درستان پہ یکسر
 گل گپتار پہ شیریں زبان ء
 نہ کنت طوطی شکر لوزی اشان ء
 عیان انت اچ تئی کنڈیں زنی ء
 چاڑے موجیں دل ء زرتہ منی ء
 عجب سارواں سوارتہ ساز رکبت
 مثال طاؤس و آسکاں بیتہ عظمت
 دوپستاں سیم بر مثل انار ء
 ستاہاں گیشنے زیب ء بیان ء
 حساباں گور تئی گومزی میان ء
 قدم زیری پہ نیاد ء لوڑ ء رفتار
 رواج ء بیتگاں ہستی نگوں سار
 من ء گوں ظالمیں زیب ء پہ یکبار
 بڑرتہ داؤد لے چو کہ گنوکاں
 چڑہانی لہر مجنون ء دو ٹوکاں
 دل اندر داتگہ فضل کریم ء
 منی حال ء راگل ء چو بیت آگاہ
 حدینی زلتان زیتین بنت دراہ

مروچی دوست مس دابانی دہمکان

مروچی دوست مس دابانی دہمکان
 گوشہ گران قیمتیں لال بدشکاں
 نیزی نرخ چو لکھے فلوساں
 خریدارے مناں جوہر فروشاں
 زبادان ء ات ء عطر ء دلیلان
 جتے سیکل پہ تیاں قیمتیں پلیدان
 ترپی مس میزر ء گراں قیمتیں ء
 شہمال روکیں من کوچ ء بیرین ء
 نذر کہ محکم ء زریں کماتاں
 کنتے مس کامکاں شمشاد قلباں
 گلین لال ء ء گلزاریں گلستاں
 کجل بیتہ کہ قد سر و بوستاں
 کنتے چندے چکوران سر پریشان
 توئے سلطان ء من تئی یاد ء حاکان
 من ء یکدم نہ بر ایچ فکر ء ہوشاں
 من ء یکدم نہ ایچ زرد ء شموشاں
 نگوشار التماسے گور تو وت شان!
 بخیلیں صاحب ء کسے نشی جوان
 اُمیدوار ء کن انت پیش ء گریبان
 وتارا پردویے گڈ ء کنت گران

سخن کہ ایچ دپ ء دڑیں درا بی
 مثال ء کپتگیں سنگے گور ء بی
 کمندو گران چو سنگانی باراں
 نہ روت گوں گوات ء بازیں ہور ء ہاراں
 گہین کاڈاں ^(۱) ء راج ء تاجداراں
 منی عرض ء نگوش ^(۲) اے جنت ء حیر ^(۳)
 نقاب ء ایچ جبین ء آرز ء زیر
 بیا بنیں محرم ء داگ بنت دل ء دیر
 تئی دستاں جہاں بی پاک ء پانیر
 وتگور بی ، گوں ستا ء دل ، پہ جانی
 رساں داں مزل ء حیر ء وامانی
 نہ نیں ترس اوڈ ^(۴) ء درپیں ظالمانی
 روچ من جڑی انت کہ سابی ستر ^(۵)
 سرین ء کہ بنداں سرینی سکر
 گوں نوداں دعا آنی عرض کناں
 کہ نودان شل ات شادہی نرمک ^(۶) ء
 تماشاکن انت چر ء کور ء گیاب
 چڑنت بستگیں بندو ڈور بنت سرآپ
 مئے کونجین آمل پاد کتیت بانگو ء
 کہار ^(۷) کنت ء کونجی من ڈور ء رونت

پہرے پرورش آنت ءِ گردنت پدا
 نیں مچ بنت کپوتر مس کوپگ سرا
 لسانگ حرارنت روہیواں
 ہنر آپ دین شپ جتن لاڈن ءِ
 تئی چلو ءِ مند ریگ گوں سوناولاں
 رہے داتگ انت دستی سونا رواں
 من راہیشپ گاڑینتگ انت زرگراں
 پلو سوناہریں ترپی گون کج ءِ
 سراپی گشی گال نیم عالم ءِ
 تا چیرنی، پری توس واسے گران

کوئجانی توار

☆۔ دوست ءِ ستاء بزان جہان نیم توء۔

دستوں خمار چمین جنے

دستوں خمار چمین جنے
 سنگین ء سیہ مار چوٹوے
 نہ لکھ بہارے من گور ء
 لکھ ء جن ء شارمن سر ء
 لکھ ء جن ء جیگ ء کٹک
 لکھ ء جن ء مندری ء ٹک
 لکھ ء جن ء گانجین گداں
 رکان من لال ء دستگاں
 رکان ء ریزیں مہپراں
 دستے من ء گریگ دل ء
 گریتہ دل ء تابگہ ء
 دل گوں حیا لال گوں مکپ
 گوں سجن ء لہمیں گمان
 رب ء کتہ نیکیں نظر
 بشکت من ء حیریں شکر
 حیرانت گل ء جام انت بھنور
 پولنگ گوازینتے جمر
 دست نہ چشیں دوستے دگر

لیلیٰ ء مجنا^(۱)

بھمبوری نگور ہنبوئیں
 نودان ء رگاماں گورتہ
 ڈورہ پرنٹ ء امریزاں
 زیری قدح ء میٹ بیگ ء
 روت داں شکلیں نوک آپ ء
 نندیت ء مُشیت ملگوراں
 ژینگہ کنت ابر کوپگ سر ء
 روت داں گورگیں چار کل ء
 لوگ ء کمبلاں لیٹینی
 دست ء جنت وتی برزی ء
 کشی نقرئیں آدینک ء
 میری زان سر ء ایرے کنت
 حیری دروشمان ء گندیت
 وش ء ایمن ء نندیت
 کل ء دری یے بندیت
 مجنائیں پکیر چران ء
 دیتہ لیلو ء لالین ء
 گوشتہ لیلو ء لالین ء

(ترا) بشکوں لیڑواں لوکینان
 تازیاں قلم گوشینان
 ”بل مئے ہلکہ ء مسکین ء
 پہ ہے گشتن ء گالیگ ء
 مجنا ء جواب تیر منہ
 نہ زیروں لیڑواں لوکیناں
 نہ تازیاں قلم گوشیناں
 نہ کلاں ہلکہ ء مسکین ء “
 پہ ہے گشتن ء گالیگ ء
 زہر کت لیلو ء لالین ء
 مات کہ لیلو ء جیڑان ء
 ”اے دی عاشقین مجنائیں
 استیں صد ریائے جوائیں
 بیارت قاتلاں جوریناں
 شامین ء کنوں ما تاس ء “
 صحسی برتگ انت دائی ء
 اود گور عاشقین مجنا ء
 گپت ء قاتلاں تنگ داتے
 ”دائی کہ روئے دان اود ء
 اود گور لیلو ء لالین ء
 گوکانی دی رود ماتین

پرما لیلو ء شستاتہ
 جلدی قدحے دومی بیار “
 پہ ہے گشتن ء گالیگ ء
 زہر کت لیلو ء لالین ء
 مات کہ لیلو ء جھیران ء
 جوگی لوٹاں دیسانی
 سیہ مار گپتگاں برانی
 شامین ء کتہ من تاس ء
 صحسی زرتگ انت دائی ء
 جور من قدح ء لرزان ء
 سیہ ماری سگر جزان ء
 اود گور عاشقیں مجنا ء
 گپت ء قاتلان تنگ داتے
 ”دائی کہ روئے داں اود ء
 اود گور لیلو ء لالین ء
 عہد انت منیگ ء تئی میلو بی
 جوران محکمیتہ پیچان “
 زہر کت لیلو ء لالین ء
 مات کہ لیلو ء جیران ء
 اشتاپی گتتے جتان ء
 لوکان پہ شی قطاراں

شہ ادا لڈات ء مالداراں
 بگ ء گورمانی سانگ ء
 مجنائیں پکیر دی رپتہ
 دست گوں چیرواں ہنگوئیں
 دور باشے کتہ بینگ ء را
 مجنائیں پکیر اوشتائے
 چونان حشکنیں دار بیتے
 بانزانی شکار جاہ بیتے
 روچے لڈتہ مالداراں
 کاحتکاں داں بندی جاہ ء
 بتارو شتہ چران ء
 دار ء گڈگ ء روزگار ء
 بنڈے دیتے سرکھنڈ ء
 پولاتی تفر درنزیتتی
 آواز اہتگ اچ بنڈ ء چوش
 ”بنڈے من نیاں بتارو
 من دی عاشقیں مجنایاں
 عشق ء لیلو ء اوشتاوں “
 پے ہے گشتن ء گالیگ ء
 بتارو شتہ لرزان ء
 دنان من دپ ء کرکان ء

اود گور لیلو ء لالین ء
 گوشتے من تئی دوست دیتے
 چونان حشکنیں دار بیتے
 ول ء رہسر ء سا بیتے
 بانزانی شکار جاہ بیتے
 پہ ہے گشتن ء گالیگ ء
 شار ء پلو ء سرین بستے
 پاد ء موزگاں پرینت ء
 نوک مہریں گوراں داران ء
 اود گور عاشقیں مجنا ء
 ولاں رہسر ء سندان ء
 دیما گال کتہ مجنا ء
 ولانوں مہ سند او جانی!
 اش تو نیکی نیں ولانی
 شپ بی چلو ء دیماپاناں
 روج ء چو سمین ء سایاں
 تو دوستانی دل ء توکانے
 کٹ ء مہپیل ء بوپانے

صحبءِ یات کنان سیہوان ء

صحب ء یات کنان سیہوان ء
 بشک ء لال منی ایمان ء
 کہنی او کپوت مرگانی
 حال ء محرم ء دوستانی
 دیریں منزل ء راہانی
 کہنیش کپوت برجائے
 مئے گوں بمبویں دوست دانہے
 ہر دو عاشقانی سانہے
 بال کن اچ وتی شپ درنگ ء
 اچ مرگانی کمندیں کوہ ء
 برو گور میڑو ء جتگیگ ء
 (کہ) شاری ء شلی اش مان انت
 بامب ء کرگ ء شیف ء بی
 نند مس منجو ء راستی ء
 تراشپی مس وتی آستی ء
 چانپاں زور مہ دے زبریناں
 پنچین چنگلاں نیشیناں

ایشان تو مجن دوست ء را
 کہ جان ء دور کنت دوستیگ ء
 بارت ات مس وتی چار کل ء
 اچ پیریں ارگانی درل ء
 دوست ء دشمنان دیر ء کنت
 اچ تو یک حوالے پرسیت،
 ”کہنی تھام دہ ء مرگانے؟
 پرچہ لاگر ء حیرانے؟
 ”یما مرگ“ گال کن او سوزیں
 من لاہور ء دہ ء مرگاناں
 ہنچو لاگر ء چرانان
 دوشیگیں شپ وزیکیں روچ
 کیونی شلان ء کایاں
 ہچ جاگہ نیہت لہڑ ء کھور
 پیدا زوت نہ بوت دوست ء گل

پیغام گون انتوں ورنا ء
 ہنبوئیں سلام میران ء
 راج ء تنگوں ہیران ء
 بیڑ ء بیڑی گال آ ریت
 گور تو منٹ انت سوزیں مُرگ
 جے صبر کن ء ایدا نند
 (منی) قولی سر بگیرت گوکاں بارت
 چکے واب براں وسی ء
 تُرکی ماں کپاں لوگ ء را
 کشان ساستاں بازیناں
 بقالی گُڑ ء گندیمان
 مصری شکلان وشیناں
 زکی روگناں زردیناں
 گوکی شکلین شیراں
 گاج ء پمبنیں ٹھوڑیاں

ایشان بر پرا میران ء
 میران انت ہما در چک ء بر
 (چہ) قندہار ء گرنٹ سوداگر
 میران رجتی ء بیتوں
 (گون) بیت گھوڑو ء میریگ ء
 گون میر ء سی ہزاری فوجاں
 پرانی سرء گمبت^① جنت
 بہل ایت ء کپوت بال ات دنت
 برو پہ امان ء اللہ ء
 اللہ بیار ملک میران ء
 رند ء تنگوئیں ہیران ء

دوستین ء شیرین

زنگی انت منی وڈیرو
 گوہرام انت منی جام و بیل
 وانکار شہنیں شاہی ء
 لڈوکیں کش ء ویلی ء
 سوگند چہ تئی ریشان ء
 نوکیں آتگیں مسان ء
 سیگیں گور کشیں سیاہ ء را
 آناں نہ وارت بنیگان
 کک ء کرجلاں سندھ بیگان
 لوٹی باہران دشتیگان
 لوٹی وت مہاریں جیداں
 پٹوک ء دپ ء مات گوراں
 ڈور ء پر گماریں آپاں
 سستی ء پھری گیاوان ء

واب ء کرا ء نیل انت
 مار واری جوان زبریناں
 مردے از حراسان آہتکہ
 لیگار چادر ء ہنبوئیں
 بار ء رودنانی گون انت
 ہرچین میدہیں بھنگانی
 سربار قندہاری مسک انت
 پیغام گون انت رندانی
 تحقیق سلام شیرین ء
 نودان شنز جتہ کونار ء
 دشت ء دامن ء منگاچر
 سنی ء نگور ہنبوئیں
 ڈورہ پر انت ء امریزاں
 لرز انت چو گونانی تاکاں
 چوٹ انت چوکنند ء بوگاں
 لڈی ماخچتہ مالداراں

میسِ ءِ بُزِی وائکاراں
 میسِ داریں سحاق ءِ بچاں
 بُن بار بستگان بانکاں
 سر بار لڈ اتاں گواچیاں
 بہس ءِ کھنڈگ ءِ ناگاہو
 کونڈاں پروشتگان زر دواں
 لوکاں گوں سرپیں قطاراں
 کاڈاں گوں حماریں چماں
 کل ءِ بانزران بندیت
 سچکانیں تگرد ءِ نندیت
 جُل ءِ پلو ءِ لیٹینیت
 دست ءِ جنت ابر تکی ءِ
 کشی تقرہیں آدینک ءِ
 پھلیں زانسر ءِ ایر ءِ کنت
 گندی اچ وت ءِ گوناپ ءِ
 گریہ کنت خماریں چماں

انزی ءے رچنت من درمان
 جیگ ء سرکٹک ء مین ایت
 بیانتت دزگہار جانی نیں
 شریں سومری چل ء چار
 بیا انت ء گور ء ایر نندنت
 شاریں پلو ء لیٹین انت
 پُرسنت ءے دل ء احوالاں
 پرچہ کُٹل ات کور دیم انت؟
 بیک تئی بمبویں دنزین انت؟
 سہرات مامک^(۱) ء نیلان انت؟
 چم تئی قدحیں انزین انت؟
 گریہہ ایت ء جناں تیلانک دنت
 دیر بخت او جناں جوانیاں
 دیر بخت او جناں دیر نندرات
 بِلت کُٹلوں کور دیم انت
 سہروں مامک ء نیلاں انت

بیگوں بہمبویں دنزیں انت
 دوستی شمشے من ء پکار نئیں
 آ مرد کہ منی دوست واہ ات
 سُہرائی میار ء رک ات
 دیتہ ہرگیں بدواہاں
 ترکان اچ حریو (۲) گوازینتہ
 گنجیں اصفہان ء پار بیتہ
 (مس) دیر پندیں اڑند ء شہرانت
 گنجیں اصفہان ء لاپ ء
 بخت ء میر جنگ ء کُشتہ
 دوستوں اصفہان ء وار تہ
 ڈنگ ء بنت جنگ رندانی
 ملانی پدا شیپ بنت
 کابنت کرگزی کھرامان ء
 نیکیں نیتان گوندان ء
 مور اچ کرومگاں سندان ء

پٿان گوارگ ۽ سهر پھلان
 نيم ۽ جمويں جيگ ۽ جنت
 نيم ۽ ڪنڻ ۽ سرهوشان
 نيم ۽ سمنڙين قولي ۽
 يڪي ۽ مني نيت ۽
 چنت ۽ مس وٽي مشت ۽ ڪنت
 باپشت اڄ بدن جورينان
 شيت (۳) گون دزگهار جيڏي ۽
 دستان ۽ خدا بزرار ات
 اللہ ته بيار دوستين ۽
 ست ۽ سمنڙين قولي ۽
 ايشي نه هما اولي ۽
 بور ۽ هلمگاں شيرين ۽
 بروٽ داں مزلاں ديرين ۽
 بيارات واجه ۽ ميرين ۽
 منڀلي مردم ۽ حيرين ۽

نند ۽ نڀاد پٽ ۽ ماتاني
 ديوان شڪليين براتاني
 روزي بات ملڪ دوستين ۽
 ديدار ۽ من ۽ روزي بات

۱۔ بلوچي جنين آدماني دودايت وهديكه آياني جو ديدادگه باز دوستيگين وارثه مر ايت گرازا بلول
 وتي سهت ۽ زيوران ۽ نيلىين رنگ جن انت ۽ ايرئ کن انت، هبه دود ۽ رائى ئى نيلىگ ۽
 مامڪ ني ني گش انت۔

۲۔ هرات ۽ كهنيين ۽ اصلى نيي نام۔ ۳۔ گوشيت۔

عیسیٰ ؑ بری

نودان کہ گوزت (۱) سوزیاں

بشامی جڑان وشیناں

گُشت ؑ کہکراں سارتیناں

بل ات زارباں بازیناں

چمانی سر ؑ گوازیناں

بیڑ ؑ شپ چراگ پھریور

سیاہ مار چوٹو ؑ درچک ؑ بر

کاڈانی گچینی کوترا!

درچک ؑ قصوے چو بیتہ

عیسیٰ داں دے چران ؑ

ملک ؑ کیچگاں گندان ؑ

بر ؑ بیدہاں نندان ؑ

بری دیتہ مس بیاوان ؑ

عیسیٰ (گوں) بڑی ۽ گال آہتہ
 ”آش کو تو ورے ایمان ۽
 چنچو زندگ تے بے تام^(۱) ۽
 بری ۽ جواب گردینتہ
 ”عیسیٰ داں دم ۽ جٹے نند
 شاہ ۽ قدرتاں چیتے گند“
 عیسیٰ دان دے ایر نشتہ
 رب ۽ قدرتاں چو دیتہ
 دڑنچکے چیر ڈگار ۽ رُستہ
 گوپشیں بانگو ۽ سر رُرتہ
 نیمروچ تپتگیں بور بیتہ
 ظہر ۽ مزنیں بر بیتہ
 زردیں دیگر ۽ لال بیتہ
 در چک ۽ برکتہ زرد بیتہ
 جوانین مردم ۽ ورد بیتہ

اُتری دیر پاندیں گروک بیاں

اُتری دیر پاندیں گروک بیاں
 ڈکھن ۽ سارتیں کوش مان آیاں
 نندان من صحسی ۽ کنان عرضاں
 ”سرحد ۽ ملک ۽ کچھاں گوارات
 گوارات مئے دوست ۽ گورگیں کل ۽
 آزن پاندیں کبیریں جل ۽
 تُرے چہ نیشیں ہرگ ۽ درل ۽“

قادر ۽ قاضی بیار ہمو لہراں
 کہکراں مینتہ ہیمو ۽ رانی
 باگ ۽ چو ہنبوئیں بہارانی
 ما بہار گاہوں تو بہار ۽ پُھل
 اچ تئی واساں مست چو بلبل
 بلبل ۽ زحم ۽ موت برحق انت
 باور ۽ کارے گور تو اے دا نہیں
 ہپت سر ۽ صد گنجیں حدا گواہیں

بیا او تو دست گند گند منی حال ء
 گوں فقیراں منی دو نھو ء جال ء
 جان اول ناسازیں برزیں زندان ء
 من گران شاہ ء شکلیں نام ء
 مشکلاں آساں کنت اش پہ جام ء

اوہد لیس براہندگاں

او ہمد لیس براہندگاں
 او ہم سر ء حال ء محرماں
 ہرچی دل ء قید ء کناں
 نیلان ء دروہی یے دیان
 واجہ ء مثل صاحباں:
 (کہ) مرہینگی مردے نہ انت
 مئے پجگ ء جا ء نہ انت
 چنڈیت ء رتچیت ہلکہاں (۱)
 چو پہلوانین ہیکماں (۲)
 عینان چہ کنت انزی (۳) رواں
 کشی گرانیں زاریاں
 ہر چنت کہ سوہنیں (۴) ہمسراں
 بول (۵) ء پیافیں (۶) سبحناں

مئے ہم کیس ہیں دوستاں
 سوہنا چو مثل بوستاں
 دیوان کتہ اندر نہاں
 عشق ۽ در ۽ چنگی (۷) چماں
 پیش چو وکیل ۽ خادماں
 اوشتاں گان تئی حزم تاں
 تیری چو چوڑ^(۸) سوداں گان
 شیریں لبانی قہقہاں
 تعریف ۽ حس ۽ وہ وہاں
 کرتہ صرافیں (۹) لیلہاں (۱۰)
 بازار (۱۱) گوئے عہد ۽ گلاں
 زیبائیں باگ ۽ بلبلان
 آروچ کہ تو بستہ سمن
 دست داگ ۽ راستین ۽ چن (۱۲)
 کا داں (۱۳) مدے اندر بدن
 مجنون ۽ باز زخمی مکن
 موجیں دل ۽ سینکر (۱۴) مجن

نازیں ء تئی شیریں لسان
 ہجران مدے او مہوشان
 مہر کن سلطانین سراں
 در گنج حکیمی حکمتاں
 گوں ریدگیں سرناختاں
 تان دیر بہ بنت رنج ء نشان
 یک ہند بیت جُملہ جہاں
 قاضی بوت وت مہرباں
 آ روج وتی بہر ء گراں

حدایا گندمن ء پائیں نگایاں

حدایا گندمن ء پائیں نگایاں
 تئی مہراں طلب جو انت منی جاں
 سوائیں منصبان کن شاہ مرداں
 سروں ڈکیا (۱) مکن ڈیلن ء نداں
 رگامے ساونٹری آہتکہ پہ مرداں
 شتہ دروگیں دنیائی دیتہ گرداں
 حدیثان ء گوئشی ڈری (۲) درکیان
 گوئشیت ڈری ء گندی ملکاباں
 بشارت داتگ انت واجہ کلابان (۳)
 دلوں آویڑ دنت مثل دریابان
 الہی رکین چہ کارء خطاباں
 نہ حقیں بندہ کنت گنٹرتی (۴) ء ارمان

وتی رنگان ء جوڑیت دست ء فرماں
 مہ کنت کس ہچ وتی زند ء گمان ء
 گوزیت چو دمسریں لاگی ترہان ء
 مثال بُک اِتگیں جو ء بہان ^(۱) ء
 وتی سڈو (۲) ء کنت پاکیں نگہوان
 نہ بسنت (۳) عاقلیں دانا ء درمان
 نہ بنت انت گوار چنتی (۴) سید ء قرآن وان
 ہے رنگ ء بہان انت دور دوران
 سرین (۵) ء جابرین قندہار ء اوگاں
 جتتی دلی ء گیتی کچ ء مکران
 گیاہیں آ گروہ (۶) داں شہر ء سکہاں
 پڑہنتی (۷) خط ء دیتی پہ دل ء جان
 سر ء چم دیدگانہ داشتہ قلباں (۸)

۱۔ تچان ء۔ آپ ء مچگ۔ ۲۔ توار کنگ۔ لونگ۔ ۳۔ نہ رسنت دست نہ کپنت۔ ۴۔ دیم پان،
 سکلیانی دور کنوک۔ ۵۔ سرون۔ دیم ء۔ ۶۔ آ گرہ۔ ہندوستان ء شہر،۔ ۷۔ وانگ،
 ونٹے۔ ۸۔ دل ء۔

چے مردے کہ در اہتکہ اود ملک ء
 منوے (۱) پر و شان ء گٹ ء مدرک ء
 رواں گوں اکبر ء سڈو ء چک (۲) ء
 نباں گور واجہ ء کم رو ء چک ء
 نقیباں سنخ کرت انت اسپ کلیمیر
 حکم ء حدا گوں بستہ میان ء زرزیر
 جتہ منزل پہ منزل روچ ء شب گیر
 شتہ مس ہلکواں در کپتگ انت دیر
 تچوکیں شاطراں (۳) آرتہ سہا (۴) ء
 دپ اش نژنت نیت آواز ء آہ ء
 دو دستی پٹہ گوئر ظل اللہ ء
 نصیرخان ء نیت کسے نگاہ ء
 نصیرخان ء دل انت گوں جنگجاہ ء

جمع کل لیکھوی (۱) پوج چل ہزار انت
 سز پے گوں تو پک ء جنگی جزار (۲) انت
 سز پے گوں رہکلان (۳) انت ء غبار (۴) انت
 سز پے گوں ہل (۵) ء پوش ء نیزہ دار انت
 سز پے گوں اسپر ء سنوزیں سگار انت
 مواسی (۶) گشتہ مئے خان والہہ نیں میر
 کلات ء نامہ دیستہ جیل ء زمزیر
 سرو لجان قبول انت موت ء تقدیر
 ہزار جس (۷) انت سراوان، جہلووان ء
 حلال انت نیمکش (۸) وارتن گوں خان ء
 نصیر خان چنگر (۹) ء گوں دہ ہزار ء

۱۔ حسابی۔ ۲۔ کسانین توپ۔ ۳۔ پراہ دپیں تو پکے کہ دو جمکانی سرء بیت۔ ۴۔ یک گرد ء
 کسانیں تو پے کہ تیر ء کلاتانی، تہ ء چگل دنت۔ ۵۔ زرہ پوش۔ ۶۔ مست۔ پر ء جوش۔ زہر
 کٹی۔ ۷۔ شاباش۔ ۸۔ نمک۔ روزی۔ ۹۔ چے نیمگ ء۔

گڑھتی (۱) بڑاؤ (۲) بہ پاکیں ڈگار ء
 مذگی پوج کابنت مثل ء جار (۳) ء
 جلوہ (۴) جنگی بڑت خان قہار ء
 گروکی لہہ کتنت سوزیں سگاراں (۵)
 ملوکانی سر ء ڈھال ء کپاراں (۶)
 لوہتی زرتگنت خان ء مزاراں
 حدائی پاکہر (۷) ء باتئے نصیرخان
 وتی دوربین داشتئے دیدگاں جوان
 جتئی پر بادشاہ (۸) ء نپت پیکان
 قبائی سوحتلگ ء لوہاڑتگی (۹) جان
 شتابی داتگہ شاہی (۱۰) پہ رند ء
 نہیبان پادکتہ سلطان ء ہند ء
 حکمی پٹی تمبو ء گھند ء

۱۔ مک گنگ، منڈگ - ۲۔ منزل، وتاک، کیمپ - ۳۔ دروچک، جنگ - ۴۔ مُرگانی رَم، آلگر،
 اُرش، بیڑ - ۵۔ زحم - ۶۔ پہلو، پہلونک - ۷۔ امان - ۸۔ احمد شاہ ابدالی - ۹۔ پیلوشتگی - ۱۰۔ وت
 پڑیں توپکانی یک قسے۔

عشقِ آس

مروچی گل ء کہکری سر کتہ
 مہنائے ششہ رخہ تر کتہ
 من ء حیرت گوں قہر ء گیوڑ کتہ
 مرگی مھولان ء شد ء آستہ
 گل آختہ شدیں محرماں رند کتہ
 تئی عشق ء آس ء من ء ژند کتہ
 نتہیل (۱) بستہ نوداں ، جڑاں گزند کتہ
 تئی بُرز ء لطیفیں میان (۲) بارگیں
 برزا ء منا بی منے گوشتگاں
 گٹانی دپ نوکراں داشتگاں
 صیدی گڑان (۳) ء من واساں گراں
 سالی فراقاں من تالاں کناں
 ظلم ء مکن مثل ء زور آوراں
 ظلم ء مکن، من کہ بے چارواں

اش تئى فراقاں من درویش باں
 جان ء شہ تر نکاں (۱) امیری گداں
 پوشاں من پوستان ء لانگوٹ باں
 یاد ء کہ بیایاں اہل تئى جہر
 عہدے کہ بیاینت اہل تئى رسد
 گل اندام ء کنگ پھ نیکیں نظر
 لال ء اندوہاں بھینت بازیں پزر (۲)
 چڑیت ء داب کنت چو کوئتراں
 منے محل ء ماٹریانی اندراں
 چکیت ء جنت جاہی کہبران (۳)
 گوں آسکار پدنیث کشیت امبلاں
 ناوک مڑاگی (۴) مس دست ء کتئی
 جتئی تیر ء کہبر وتی ژند کتئی
 بسنت گوئستہ ناوک درا درنز کتئی
 کہبر قلوب (۵) ء جتہ گہائلی (۶)
 ردے کت حدایا شتہ وائلی (۷)
 من ء ہول ء پوشین پھ حکم ء علی

گراں مل

چاہی ایس کپوت درگاہ ء
 دین ء ہڑدنانی ساہ ء
 مئے وتی چند ء مئے دوست خواہ ء
 ہر دو دیدگانی براہ ء
 دیریں مزلاں جلدی جن
 برگور میر جنین (۱) دیر نیاد ء
 جام ء گونشتگیں گپتاراں
 (من) دانائیں دل ء جہ داران
 حیراں منتگاں او یاراں
 عین ء عاجبیں (۲) کرداراں

پوشاں نرمگ ء چوتاراں
 بنداں ہر ششیں ہتیاراں
 یاراں پہ حسد کتاراں
 زیریاں سر گلوئی سواراں
 عیناں پہ عجم برز آراں
 گنداں دیروی گراں مل ء
 کھڈانت گوں چراگیں پھل ء
 ماہیں سومری ماہل ء
 استارے امل من کل ء
 داباں گمھی ء ٹلیت
 بیکاں بختگی ء کلیت
 نازاں گوسنڈ گراو زور آور
 گوں ماہیالہ لے شہدیں ور
 دوست ء خوش روانیں چہر
 داتہ سومری ء پرور
 آسکی گنبد ء دیریں در
 درستس گوں تو او! جی پڑتہ

دوست مئے مزلاں گراں ملیں
 بوستان ء چراگے پُھلیں
 حباں پر تئی مشاقاں
 بہرء دئے کہ من بے واکاں
 سو دے نرگسانی تاکاں
 کوشتاں من حضوری حاکاں
 احوال تئی فقیر ء ایشین
 عہداں دوست منی دل ریشین

یات انت من ء شاہیں علی

یات انت من ء شاہیں علی
 شاہانگیں پتتیں ولی
 گوش^① ء دے او دریں پری
 شائر حدیثان ء گوئی
 اے عاشقیں نوکرتی
 مہرنگ چو کہنی کوتران
 صحیحی درنیت گوں ہمسران
 سیہ ماریں ژینگ (۲) کنت چوٹواں
 بیک کہ رچنت کوپگ سراں
 سالونگی زیرنت کدہاں
 دوستاں پہ رازی ایں دلاں

۱۔ گوشدار۔ ۲۔ چنگ کنگ، زلفانی کنڈ کنگ چو کہ گشت زلفان مشے چنگ کنے، تیران جنے لنگ کنے۔

طیلیت^(۱) شہ جوہانی ء سر ء
 اچ ہنج^(۲) ء حیری ولر ء
 واسے^(۳) گران ء لُنٹ سر ء
 دڑپینے کہ بستگ کہکریء
 استین ء آپ بندیں جڑ ء
 اوہیر کنت مس نیم شپ ء
 دڑیں پری سینگار کنت
 عشق ء گنوکاں سار کنت
 گوش کنلاں بازار کنت
 تائیت ء طوقے کنت گوڑ ء
 بول ء پلوہ گوں ڈاون ء
 شہمال کنت سوہنیں دہڑ ء
 دستاں دوئیناں لال کنت
 دوست گوں پریاں بال کنت

دوشی اول ہو ۽ دم ۽

دوشی اول ہو ۽ دم ۽

ہنگ^(۱) ۽ شتابیں محرم ۽

دیستان ملوکیں شاجواں (۲)

داتگ من ۽ دوست ۽ نشان

بود آحتگاں چو تنگاں

آروچ کہ دوست بی مہرباں

(مارا) ہنام کنت گوں دیدگاں

دیم ۽ گوں ماہیں عارضان

من دی ہما مجنون تباں

حیران ۽ مدہوش بیتگاں

۱۔ دوستدار۔ ۲۔ مزن شا کہنن کوشانی زبان ۽ لہزے کہ ساسانیانی دور ۽ فارسی ۽ ماں کپت ۽ شاہ جوڑ بوت بلے معنی ۽ آ مزن ۽ دنت چو کہ شاتیر۔ شاجوشا ہسوار۔ شاپر۔

عیناں چہ بازیں فرکتاں
 موجیں دل ء را بستگاں
 موجیں دل ء گر نچ وار تگاں
 اچ گینیشگ ء حد ء نیاں
 پھر گوں فراکاں^(۱) بیتگاں
 ہجر ء گل ء لحمیں گماں
 چنت سال باں گوں نوکراں
 سار بیت جان چو چلراں^(۲)
 مس نرگیں پیرا ہناں
 موردانگاں بورینتگاں
 بورینتگ ء جوڑینتگاں
 ٹپاں طبیب درماں کناں
 ملا گوں ہنگیں کاگداں

۱۔ دور بیتگ۔

۲۔ تنکین آپ بند۔ بالاچ گوشتیت۔ من گوں بدان ہنچو کنان۔۔۔ ترمندیں لواریں لواریں۔

مک آپ کہ چگاں چکریت ء چہ لواریں گرم ء ہشتیت۔